

KADINLAR VERİLEN PLANLI EĞİTİMİN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARINA ETKİSİ*

Emel EGE**

Gülşen ERYILMAZ***

Kabul Tarihi:01.03.2006

ÖZET

Bu çalışma kadınlara verilen planlı genital hijyen davranışları eğitiminin etkinliğini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Araştırma ön-test, son-test kontrol gruplu yarı deneysel olarak yapılmıştır. Malatya İli Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezinde (AÇSAP) yürütülmüştür. Veriler 1 Nisan-30 Haziran 2003 tarihleri arasında kişisel bilgi formu ve araştırmacılar tarafından geliştirilen Genital Hijyen Davranışları Envanteri (GHDE) ile toplanmıştır. Araştırmanın evrenini AÇSAP Merkezine genital enfeksiyon şikayeti ile başvuran 15-49 yaş grubu evli ve okur-yazar olan kadınlar oluşturmuştur. Genital enfeksiyon tanısı alan ve olasılıksız örneklem yöntemi ile seçilen 50 kadın deney, 50 kadın ise kontrol grubuna alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde bağımsız gruplarda t testi, bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır. Araştırma için resmi kurumlardan yazılı izin alınmıştır. Kadınlara çalışma hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü olanlar çalışmaya alınmıştır.

Deney grubunun ön-test GHDE puan ortalaması 73.5 ± 12.2 , son-test puan ortalaması 91.2 ± 8.0 bulunmuştur. Deney grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($t = -13.233$ $P < 0.001$). Kontrol grubunun ön-test GHDE puan ortalaması 73.3 ± 11.9 , son-test puan ortalaması 73.7 ± 11.0 olup aradaki fark anlamsız bulunmuştur ($t = -1.924$ $P > 0.05$).

Çalışma sonucunda kadınlara verilen planlı genital hijyen davranışları eğitiminin genital hijyen davranışlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu sonuç hemşirelerin sağlık eğitimindeki rolünün önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle ebe ve hemşirelerin tüm kadınlara genital hijyen uygulamaları konusunda planlı eğitim vermeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Genital hijyen, planlı eğitim, genital enfeksiyon

ABSTRACT

The Effect of Planned Education Given to the Women on Genital Hygiene Behaviours

This study was carried out with the aim of detecting the effectivity of planned genital hygiene behaviours education given to the women. The research was made as semi-experimental with pre-test and post-test of control group. It was carried out in Mother-Child Health and Family Planning (MCH&FP) Center in Malatya. The data were collected by means of Genital Hygiene Behaviours Inventory (GHBI) developed by the researchers and by using personal information form between 1st April and 30th June 2003. The study context was made up of the women, being literate, married, 15 and 49 age group and whom had been diagnosed to have genital tract infection in MCH&FP Center. In this study 50 women were included in experimental group and 50 women were included in control group, whom were chosen through convenience sampling method. In the evaluation of the data, t-test was used in independent groups, and t test dependent groups. Formal permission was taken for formal authorities to the research. Information was given to the women about the study, women agreed to participate in the study voluntarily.

The mean score of pre-test GHBI in experimental group was 73.5 ± 12.2 and mean score of post-test GHBI was 91.2 ± 8.0 . There was a significant difference between mean scores of pre-test and post-test of experimental group ($t = -13.233$ $P < 0.001$). The mean score of pre-test GHBI in control group was 73.3 ± 11.9 and mean score of post-test GHBI was 73.7 ± 11.0 and there was no significant difference ($t = -1.924$ $P > 0.05$).

In the results of the study, it was found that the given planned education had a positive impact on genital hygiene behaviours. The results emphasize the role of the nurses in health education. So it may be suggested that the nurses and midwives should give planned education about genital hygiene applications to the women.

Keywords: Genital hygiene, planned education, genital infection

* Bu çalışma 2005 yılında doktora tezi olarak kabul edilmiştir ve 3.Uluslar arası 10.Ulusal Hemşirelik Kongresinde Poster Bildiri olarak sunulmuştur (7-10 Eylül 2005).

** Selçuk Üniversitesi Konya Sağlık Yüksekokulu (Yard.Doç.Dr.)

*** Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu (Yard.Doç.Dr.)

GİRİŞ

Genital enfeksiyonlar kadınlarda sık görülen jinekolojik problemlerden biridir. Bu sorun her zaman kadın hayatını tehdit etmez ancak semptomları oldukça büyük rahatsızlığa yol açar. Genital enfeksiyonlar kadınlarda; ektopik gebelik, sepsis, servikal kanser, infertilite ve yeni doğanda konjenital enfeksiyonlar gibi bir takım komplikasyonlara yol açabilmektedir (Taşkın 2003, Özalp 1996, Herrero et al. 1990). Genital enfeksiyonlar kadınlarda korku ve anksiyete gibi psikolojik sorunlara da neden olabilir. Ayrıca gelişen kötü koku ve genital kaşıntı kadınların sosyal yaşamlarını olumsuz yönde etkileyerek sosyal izolasyon oluşturabilir (Taşkın 2003, Kaya 1993, Irving et al. 1998).

Genital enfeksiyonlardan korunmak için genital hijyenin sağlanması en önemli basamaktır. Genital hijyenin sağlanmadığı durumlarda üreme sistemi enfeksiyonlarının arttığı bilinmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar kadınlarda genital hijyen uygulamalarının yetersiz olduğunu ve kadınların sıklıkla genital akıntıdan şikayet ettiklerini göstermektedir. Kaya'nın (1993) çalışmasında kadınların %47.2'sinin genital enfeksiyon geçirdiği bulunmuştur. Aynı çalışmada kadınların sadece %16.8'i kişisel hijyene özen göstermenin enfeksiyondan korunmada önemli olduğunu belirtmiştir. Serbest (1997) çalışmasında kadınların genital hijyen uygulamalarına yönelik davranışlarının yeterli olmadığını ve %88'inin akıntı şikayeti ile hastaneye başvurduklarını saptamıştır. Yine Czerwinski (2000) çalışmasında kadınların hijyenik uygulamalarının yeterli olmadığını tespit etmiştir. Ayrıca Erci ve arkadaşları (1998) el kültüründe patojen mikroorganizma tespit edilen kadınların %66.8'inin vajen kültüründe de patojen mikroorganizma olduğunu ve bu kadınların %54.9'unun genital enfeksiyondan şikayet ettiklerini saptamıştır. Bu araştırma sonuçları kadınların genital

hijyen uygulamalarına yönelik bilgi eksikliği ve yanlış uygulamalarının olduğunu göstermektedir.

Genital enfeksiyonların önlenmesinde genital hijyen anahtar role sahiptir. Genital hijyen davranışları, hassas ve farklı fizyolojik özelliklere sahip organlardan oluşan genital bölgeye yönelik olduğu ve bu konuda bilgi eksikliğine bağlı hatalı uygulamalar yapıldığı için özel önem taşır. Genital enfeksiyonların önlenmesi için doğru genital hijyen davranışlarının kazandırılması gerekmektedir (Ulusoy ve Görgülü 1997, http://www.metrokc.gov/health/famplan/clinicguide/fem_hyg_ho.doc. 2002, <http://www.groupeelva.org/HT-ML/article07.html> 2004, Pascual 2004, Young 2002).

Sağlıklı bir toplum için önemli bir yatırım olan kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesi, kadınların kendi sağlıkları konusunda daha fazla sorumluluk almaları ile mümkün olabilir (Özcebe ve Akın 2003). Kadınlara bu sorumlulukların kazandırılması ve doğru hijyenik davranışların öğretilmesi için en önemli görev sağlık ekibinin bir üyesi olan hemşirelere düşmektedir. Hemşireler düzenledikleri eğitim programları ile toplumdaki adolesan çağıdaki genç kızları ve kadınları eğiterek, doğru sağlık davranışlarını öğretebilir ve sağlığın korunması ve geliştirilmesine katkı sağlayabilirler. Bu eğitimler sonucunda doğru hijyen davranışlarının kazandırılması ile genital enfeksiyonların yaygınlığı ve tekrarlama olasılığı ortadan kaldırılmış olacaktır. Böylece hemşireler hem kadınların sağlık düzeylerini arttıracak hem de sağlık harcamalarının azalmasına yardımcı olacaklardır. Hemşireler eğitici rollerinin yansira danışmanlık hizmeti de vererek genital enfeksiyonların önlenmesine yardımcı olabilirler (Karanisoğlu 1991, Young 2002).

Bu araştırmanın amacı kadınlara verilen planlı genital hijyen davranışları eğitiminin etkinliğini belirlemektir.

Araştırmanın hipotezleri:

H₀- Genital hijyen davranışlarına yönelik verilen eğitim, kadınların genital hijyen davranışlarında olumlu değişime sağlamaz.

H₁- Genital hijyen davranışlarına yönelik verilen eğitim, kadınların genital hijyen davranışlarında olumlu değişime sağlar.

MATERYAL VE METOD

Araştırma ön test, son test kontrol gruplu yarı deneysel olarak yapılmıştır (Emiroğlu 2002, Aksakoğlu 2001). Veriler 1 Nisan-30 Haziran 2003 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, Malatya ili AÇSAP Merkezine genital enfeksiyon şikayeti ile başvuran kadınlar oluşturmuştur.

Araştırma evreninin oluşturulmasında;

-Kadınların 15-49 yaş aralığında olması,

-Araştırma grubuna uygulanan envanter, kadınların kendileri tarafından okunarak cevaplamaları şeklinde (self reported) hazırlandığı için en az okur-yazar olması,

-Kadınlara genital hijyen davranışları ile ilgili verilecek eğitim programı görsel ve işitsel olarak (eğitim

broşürü, genital enfeksiyonlarla ilgili afişler ve soru cevap tekniği) planlandığı için görme ve işitme ile ilgili duyu kaybının olmaması,

-Kadınların çalışmaya gönüllü olarak katılmak istemesi,

-Ülkemizde, kadınların evlilik dışı cinsel aktivitelerinin sınırlı olması ya da gizli yaşanması göz önüne alınarak, çalışmaya alınan kadınların evli olması kriterleri aranmıştır.

Araştırmanın örneklemini, genital enfeksiyon tanısı alan kadınlardan olasılıksız örneklem yöntemi ile seçilen deney grubu için 50, kontrol grubu için 50 kadın oluşturmuştur (Aksakoğlu 2001). Enfeksiyonu olan kadınların, enfeksiyonun verdiği sıkıntılardan rahatsız olabilecekleri ve bu konuda kendilerine sunulan hizmetten daha fazla yararlanmak isteyecekleri düşünülerek bu grup seçilmiştir.

Araştırma yerinin tercih edilme nedeni; bu merkezin eğitim merkezi olması, eğitim materyallerinin, bir eğitim odasının ve tanı konulmasını sağlayan bir laboratuvarın bulunmasıdır.

Deney ve kontrol grubu, kontrol değişkenleri göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Kadınların Kontrol Değişkenlerine Göre Eşleştirilmesi

Kontrol Değişkenleri	Deney Grubu		Kontrol Grubu		Test ve P Değeri
	$\bar{X} \pm SS$		$\bar{X} \pm SS$		
Yaş	28.8±6.8		30.2±6.6		t= 1.066 P> 0.05
Eğitim Düzeyi	S	%	S	%	
Okur-yazar+ilkokul	28	56.0	22	44.0	X ² = 2.220 P> 0.05
Ortaokul	13	26.0	13	26.0	
Lise	9	18.0	15	30.0	
GHDE puan ortalaması	$\bar{X} \pm SS$		$\bar{X} \pm SS$		t= -0.099 P>0.05
	73.5±12.2		73.3±11.9		

Veriler, kişisel bilgi formu ve GHDE ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formu, kadınların sosyo-demografik özelliklerini belirleyen 8 soru içermektedir.

GHDE kadınların genital hijyen davranışlarını belirlemek için kültüre özgü olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir (Ege ve Eryılmaz 2005). GHDE; genel hijyen, menstrual hijyen, tuvalet hijyeni ve cinsel hijyen uygulamalarını içeren sorulardan oluşan 27 maddelik tek boyutlu bir envanterdir.

Envanterdeki her bir ifade 1'den 4'e kadar puanlanmıştır. Olumlu sorular için "hiçbir zaman" yanıtına "1", "bazen" yanıtına "2", "sık sık" yanıtına "3", ve "her zaman" yanıtına "4" puan verilmiştir. Olumsuz sorulara ise "her zaman" yanıtına "1", "sık sık" yanıtına "2", "bazen" yanıtına "3" ve "hiçbir zaman" yanıtına "4" puan verilmiştir. Envanterdeki 17., 26. ve 27. maddeler olumsuz ifadeler içerdiğinden puanlama ters yönde yapılmıştır.

GHDE'den alınacak en düşük puan 27, en yüksek puan ise 108'dir. Envanterin toplam puanı genital hijyen davranışları puanını vermektedir. Alınan puan yükseldikçe genital hijyen davranışlarının istedik düzeyde olduğu şeklinde değerlendirilir.

Ege ve Eryılmaz GHDE'nin Cronbach Alfa katsayısını 0.86 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada Cronbach Alfa katsayısı; deney grubunda 0.83, kontrol grubunda 0.81 olarak bulunmuştur.

Veri toplama formları kadınlar tarafından ortalama 10-15 dakikalık bir sürede doldurulmuştur.

Çalışma öncesinde muayene yapacak kadın doğum uzmanı ile görüşülerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Bu görüşmede eğitimin kapsamı açıklanmış ve verilen tedaviyle ilgili açıklama dışında başka bir uyarı verilmemesi rica edilmiştir.

Jinekolojik muayenesi tamamlanan kadınlardan genital enfeksiyon

tanısı alanlar deney ve kontrol grubuna alınmıştır. Deney grubu kadınlara eğitim verilmeden önce, her iki gruba da ön testte GHDE uygulanmıştır. Ön test uygulandıktan sonra deney grubu kadınlar, danışmanlık odasına eğitim için davet edilmiştir. Eğitimler grup eğitimi şeklinde tek oturumda verilmiş ve ortalama 30 dakika sürmüştür. Gruplar 5'er kişilik olarak düzenlenmiştir.

Eğitim materyali olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan eğitim kitapçığı verilmiştir. Bu kitapçıklar eğitim seansı dışında bilgi tekrarı sağlamak ve kadınların istedikleri zaman ulaşabilecekleri bir kaynak oluşturmak amacıyla dağıtılmıştır. Ayrıca merkezde bulunan genital enfeksiyonlarla ilgili afişlerden de yararlanılmıştır. Genital hijyen davranışlarına yönelik eğitim verildikten sonra kadınlardan gelen sorulara cevap verilmiştir. Eğitim süresince gruptakilere birbirleri ile kendi deneyimlerini paylaşacakları ve soru soracakları rahat bir ortam sağlanmıştır.

Grup eğitimi yapıldıktan bir ay sonra eğitimin etkinliğini artırmak için deney grubundaki kadınlar telefonla aranmış ve verilen eğitim konularıyla ilgili özet halinde bir eğitim daha yapılmıştır. Araştırma süresinin kısıtlı olması nedeniyle davranış değişikliği için 2 aylık bir süre verilmiş ve bu sürenin sonunda da son test uygulanmıştır.

Son testi uygulamak için her iki gruptaki kadınların telefon numaraları ve adresleri alınarak uygun randevu tarihi verilmiştir. Verilen randevu tarihinde deney ve kontrol grubu kadınlara son test uygulanmıştır. Son test uygulamaları tamamlandıktan sonra kontrol grubundaki kadınlara da eğitim verilerek, kitapçık dağıtılmıştır.

Eğitim yöntemi olarak düz anlatım, demonstrasyon, soru-cevap ve tartışmadan oluşan karma eğitim yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmada; yaş, öğrenim durumu, meslek, eşin öğrenim durumu ve mesleği, ailenin gelir düzeyi, aile

tipi, evlilik süresi demografik değişkenleri, kadınlara verilen genital hijyen davranışlarına yönelik eğitim bağımsız değişkeni, GHDE'den alınan puanlar ise bağımlı değişkeni oluşturmuştur. Araştırmanın kontrol değişkenlerini; kadınların yaşları, eğitim düzeyleri ve GHDE'den alınan puan ortalaması oluşturmuştur.

Verilerin istatistiksel analizleri SPSS 10.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde;

- Deney ve kontrol grubundaki kadınların kontrol değişkenlerinin eşleştirilmesinde; bağımsız gruplarda t testi ve χ^2 testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler

oranlar, aritmetik ortalama ve standart sapma, korelasyon analizi, bağımsız gruplarda t testi, bağımlı gruplarda t testi, Kruskal-Wallis varyans analizi, Mann-Whitney U testi ve anlamlılığın nereden kaynaklandığını saptamak için Bonferroni düzeltme analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın yapılabilmesi için resmi kurumdan yazılı izin alınmıştır. Kadınlara çalışma hakkında sözel açıklama yapılmış ve gönüllü olanlar çalışmaya alınmıştır (Bayık 2002, Ulusoy ve Uçar 2002). Ayrıca çalışma öncesi muayene yapacak kadın-doğum uzmanı ve diğer sağlık personeline de araştırma hakkında bilgi verilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubundaki Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler	Deney (S= 50)		Kontrol (S= 50)	
	S	%*	S	%*
Eğitim Düzeyi				
Okur-yazar+ilkokul	28	56.0	22	44.0
Ortaokul	13	26.0	13	26.0
Lise	9	18.0	15	30.0
Çalışma Durumu				
Çalışmıyor (Ev hanımı)	48	96.0	47	94.0
Çalışıyor	2	4.0	3	6.0
Aile Tipi				
Çekirdek aile	33	66.0	41	82.0
Geniş aile	17	34.0	9	18.0
Evlilik Süresi				
5 yıl ve altı	17	34.0	15	30.0
6-10 yıl	10	20.0	9	18.0
11 yıl ve üzeri	23	46.0	26	52.0

* Yüzdeler sütun yüzdesidir.

Deney ve kontrol grubundaki kadınların sosyo-demografik özellikleri verilmiştir (Tablo 2). Deney grubundaki kadınların %56'sının, kontrol grubundaki kadınların %44'ünün okur-yazar+ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. Deney grubundaki kadınların

%96'sının, kontrol grubundakilerin ise %94'ünün çalışmadığı (ev hanımı) belirlenmiştir.

Deney grubundaki kadınların %66'sının çekirdek ailede yaşadığı, %46'sının 11 yıl ve daha fazla süre ile evli olduğu, kontrol grubundaki

kadınların %82'sinin çekirdek ailede yaşadığı, %52'sinin 11 yıl ve daha fazla süre ile evli olduğu belirlenmiştir.

Deney grubundaki kadınların yaş ortalamasının 28.8±6.8 ve ortalama aylık gelirinin 352.0±227.6 milyon, kontrol grubundaki kadınların yaş

ortalamasının 30.2±6.6 ve ortalama aylık gelirinin 482.1±243.3 milyon olduğu saptanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki kadınların yaş ve aylık gelir durumları ile GHDE puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (P>0.05).

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre GHDE'den Aldıkları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Sosyo-Demografik Özellikler	GHDE			
	Deney Grubu (S=50) Ön test ($\bar{x}\pm ss$)	Test ve P Değeri	Kontrol Grubu (S=50) Ön test ($\bar{x}\pm ss$)	Test ve P Değeri
Eğitim Düzeyi				
Okur yazar+İlkokul	68.4±11.3	KW= 10.839 sd= 2 P<0.01	69.6±12.6	KW= 5.173 sd=2 P>0.05
Ortaokul	79.2±11.3		73.3±9.9	
Lise	81.2±12.9		78.6±11.0	
Çalışma Durumu				
Çalışmayan	73.5±12.4	M-WU=45.000	73.5±11.6	M-WU =58.000
Çalışan	72.5±4.9	P>0.05	69.0±18.3	P>0.05
Aile Tipi				
Çekirdek aile	74.8±12.4	M-WU =237.500	74.3±10.8	M-WU =132.500
Geniş aile	71.0±11.6	P>0.05	68.3±11.3	P>0.05
Evlilik Süresi				
5 yıl ve altı	70.6±13.2	KW= 3.057 sd=2 P>0.05	73.6±10.2	KW= 0.787 sd=2 P>0.05
6-10 yıl	73.5±9.4		76.1±14.1	
11 yıl ve üzeri	75.2±12.5		72.1±12.3	

Deney ve kontrol grubundaki kadınların sosyo-demografik özelliklerine göre ön test GHDE'den aldıkları puan ortalamaları karşılaştırıldığında (Tablo 3); Deney ve kontrol grubundaki kadınların eğitim düzeyi arttıkça GHDE'den aldıkları puan ortalamalarının arttığı belirlenmiştir. Aradaki fark deney grubunda anlamlı bulunurken (KW=10.839, P<0.01), kontrol grubunda anlamsız bulunmuştur (KW=5.173, P>0.05). Yapılan Bonferroni ileri analiz sonucunda deney grubundaki bu farkın okur-yazar ve ilkokul mezunu olan gruptan kaynaklandığı saptanmıştır. Bu gruplarda eğitim seviyesinin düşük olmasına bağlı olarak kadınların genital hijyen davranışları konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları düşünülebilir.

Çalışma durumuna göre deney ve kontrol grubundaki kadınların GHDE'den aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (M-WU = 45.000, P>0.05; M-WU= 58.000, P>0.05).

Çekirdek ve geniş aile tipine göre deney ve kontrol grubundaki kadınların GHDE'den aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (M-WU = 237.500, P>0.05; M-WU = 132.500, P>0.05).

Evlilik süresine göre deney ve kontrol grubundaki kadınların GHDE'den aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (KW=3.057, P>0.05; KW=0.787, P>0.05).

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Kadınların Ön ve Son Testte GHDE'den Aldıkları Puanların Dağılımı ile Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Gruplar	İşaretlenen Alt ve Üst Puanlar		Madde Puan Ortalaması		Toplam Puan Ortalaması		Test ve P Değeri
	Ön test	Son test	Ön test	Son test	Ön test	Son test	
			$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	
Deney Grubu	44-100	74-107	2.72±0.4	3.37±0.2	73.5±12.2	91.2±8.0	t= -13.233 P<0.001
Kontrol Grubu	51-94	54-92	2.71±0.4	2.73±0.4	73.3±11.9	73.7±11.0	t= -1.924 P>0.05

Deney grubundaki kadınların ön testte GHDE'de işaretledikleri en alt değer 44, en üst değer 100, son testte işaretledikleri en alt değer 74, en üst değer 107 olarak bulunmuştur. Kontrol grubunda ön testte GHDE'de işaretlenen en alt değer 51, en üst değer 94, son testte işaretlenen en alt değer 54, en üst değer 92 olarak bulunmuştur.

Deney grubundaki kadınların GHDE madde puan ortalaması ön test değeri 2.72±0.4, son test değeri 3.37±0.2 olarak saptanmıştır. Kontrol grubundaki kadınların GHDE madde puan ortalaması ön test değeri 2.71±0.4, son test değeri 2.73±0.4 olarak saptanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki kadınların madde puan ortalamasına göre eğitim öncesi GHDE'de işaretledikleri seçeneklerin daha çok "bazen ve sık sık" seçenekleri arasında yer aldığı ve buna göre kadınların genital hijyen davranışlarının bir kısmını bazen doğru, bir kısmını da sık sık doğru yaptıkları söylenebilir. Eğitim sonrasında ise kontrol grubundaki kadınların genital hijyen davranışlarında hiçbir değişiklik olmazken, deney grubundaki kadınların genital hijyen davranışlarını sık sık doğru uyguladıkları, nadiren de her zaman doğru uyguladıkları belirlenmiştir. Deney grubundaki kadınların eğitim sonrası GHDE'de işaretledikleri

en alt ve en üst değere paralel olarak madde puan ortalamasının da artması genital hijyen uygulamaları konusunda verilen eğitimin genital hijyen davranışları üzerine etkili olduğunu göstermektedir. Kontrol grubunda ise bu değerlerde belirgin bir değişimin olmadığı saptanmıştır.

Deney grubundaki kadınların GHDE'den ön testte aldıkları puan ortalaması 73.5±12.2, son testten aldıkları puan ortalaması 91.2±8.0 olarak bulunmuştur. Deney grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki farkın ileri derecede anlamlı olduğu belirlenmiştir (t= -13.233 P<0.001). Kontrol grubunun ön test GHDE puan ortalaması 73.3±11.9, son test puan ortalaması 73.7±11.0 olarak bulunmuştur. Kontrol grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu bulunmuştur (t= -1.924 P>0.05).

Demirci'nin (2004) araştırmasında, çalışan evli kadınların üreme sağlığını koruyucu tutumlarını belirleme ölçeğinin genital yol enfeksiyonlarından korunma alt boyutunun eğitim öncesi ve sonrası puan ortalamaları arasındaki fark ileri derecede anlamlı bulunmuştur. Demirci'nin sonuçlarına benzer şekilde, bu çalışmada da deney grubundaki kadınların eğitim sonrası GHDE'den

aldıkları puan ortalamasının kontrol grubundaki kadınların puan ortalamasına göre yüksek olması, deney grubundaki kadınlara verilen genital hijyen uygulamalarına yönelik eğitimin genital hijyen davranışları üzerine oldukça etkili olduğunu ve eğitim sonrasındaki genital

hijyen uygulamalarının daha iyi bir düzeye geldiğini göstermektedir. Bu sonuç “*Genital hijyen davranışlarına yönelik verilen eğitim, kadınların genital hijyen davranışlarında olumlu değişme sağlar*” hipotezinin kabul edildiğini göstermektedir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Kadınların Ön Test ve Son Testten Aldıkları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Gruplar	GHDE			
	Ön test	Test ve P Değeri	Son test	Test ve P Değeri
Deney Grubu	73.5±12.2	t= -0.099	91.2±8.0	t= -9.038
Kontrol Grubu	73.3±11.9	P>0.05	73.7±11.0	P<0.001

Deney ve kontrol grubundaki kadınların GHDE'nin ön testinden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırıldığında; deney grubundaki kadınların ön test puan ortalaması 73.5±12.2, kontrol grubundaki kadınların ise 73.3±11.9 olarak belirlenmiştir. Her iki grup arasındaki farkın anlamsız olduğu saptanmıştır (t= -0.099 P>0.05). Deney ve kontrol grubundaki kadınların GHDE'nin son testinden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırıldığında ise, deney grubundaki kadınların son test puan ortalamasının 91.2±8.0, kontrol grubundakilerin 73.7±11.0 olduğu belirlenmiştir. Her iki grup arasındaki farkın istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı olduğu saptanmıştır (t= -9.038 P<0.001). Deney grubundaki kadınların kontrol grubundaki kadınlara göre son testten aldıkları puan ortalamalarının belirgin bir şekilde yüksek olması, verilen eğitimin etkinliğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

* Deney grubundaki kadınların yaş ortalamasının 28.8±6.8 ve kontrol grubundaki kadınların yaş ortalamasının 30.2±6.6 olduğu belirlenmiştir.

* Deney grubundaki kadınların %56'sının okur-yazar ve ilkökul, %18'inin lise mezunu, kontrol

grubundakilerin %44'ünün okur-yazar ve ilkökul, %30'unun lise mezunu olduğu bulunmuştur.

* Deney ve kontrol grubundaki kadınların yaş ve aylık gelir durumları ile GHDE puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

* Deney ve kontrol grubundaki kadınların eğitim düzeyi arttıkça GHDE'den aldıkları puan ortalamalarının arttığı ve aradaki farkın deney grubunda istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

* Deney grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Kontrol grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur.

* Deney grubundaki kadınların ön testten aldıkları puan ortalamaları ile kontrol grubundaki kadınların ön testten aldıkları puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur.

* Deney grubundaki kadınların son testten aldıkları puan ortalamaları ile kontrol grubundaki kadınların son testten aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

Deney grubundaki kadınların GHDE ön test puan ortalamasının son

test puan ortalamalarından daha düşük olması kadınların genital hijyen davranışlarının yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu nedenle

tüm kadınlara genital hijyen uygulamaları konusunda planlı eğitim verilmesi önerilebilir

KAYNAKLAR

.....(2002). Public Health: Feminine hygiene. http://www.metrokc.gov/health/famplan/clinicguide/fem_hyg_ho.doc (erişim: 18 Kasım 2004).

..... (2004). Genital hygiene for women. <http://www.groupeelva.org/HTML/article07.html> (erişim: 18 Kasım 2004).

Aksakoğlu G (2001). Sağlıkta Araştırma Teknikleri ve Analiz Yöntemleri. D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, İzmir.

Bayık A (2002). Hemşirelik araştırma-larında etik. Hemşirelikte Araştırma İlke, Süreç ve Yönetimleri. Ed: İnci Erefe. Odak Ofset, İstanbul.

Czerwinski BS (2000). Variation in feminine hygiene practices as a function of age. Journal of Obstetric, and Gyneco-logic,& Neonatal Nursing 29(6): 625-633.

Demirci H (2004). Çalışan evli kadınlarda üreme sağlığını koruyucu davranışların geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ege E, Eryılmaz G (2005). Genital hijyen davranışları envanterinin (GHDE) geliştirilmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 8(3): 67-75.

Emiroğlu ON (2002). Deneysel tasarımlar. Hemşirelikte Araştırma İlke Süreç ve Yöntemleri. Ed: İnci Erefe, Odak Ofset, İstanbul. 91-124.

Erci B, Eryılmaz G, Aktaş O (1998). El ve vücut hijyeninin vagen florasına etkisi. Hemşire Dergisi 48(4):7-11.

Herrero R, Brinton LA, Reeves WC et.al. (1990). Sexual behavior, venereal diseases, hygiene practices, and invasive cervical cancer in a high-risk population. Cancer 65:380-386.

Irving G, David M, Angela R et al. (1998). Psychological factors associated with recurrent

vaginal candidiasis: a preliminary study. Sexually Transmitted Infections 74(5):334-338.

Karanisoğlu H (1991). Kadın sağlığı yönünden vaginal enfeksiyonların önemi ve hemşirelik yaklaşımı. Hemşirelik Bülteni 5(22): 29-34.

Kaya A (1993). Genital enfeksiyonların kadının psikososyal sağlığına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniv. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özalp S (1996). Pelvik inflamatuvar hastalık ve tuboovaryen apse. Enfeksiyon Hastalıkları. Ed: Ayşe Willke Topçu, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.

Özcebe H, Akın A (2003). Kadın erkek eşitsizliği ve erkeklerin üreme sağlığına katılımı. 3. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongre Özet Kitabı. Ankara. 136-138.

Pascual RV (2004). The importance of hygiene. <http://www.manilatimes.net/natio-nal/2004/mar/08/yehey/life/20040308lifl.html> (erişim: 18 Kasım 2004).

Serbest S (1997). Vaginal akıntısı olan kadınların hijyen alışkanlıklarının değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniv. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Taşkın L (2003). Üreme sistemi enfeksiyonları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. VI. Baskı, Sistem Ofset Matbaacılık, Ankara.

Ulusoy F, Görgülü RS (1997). Hemşirelik Esasları. III. Baskı, Cilt I, 72 TDFO Ltd. Şti., Ankara.

Ulusoy MF, Uçar H (2002). Araştırma Etiği. 72. Tasarım Ltd. Şti. Ankara.

Young FB (2002). Vaginal Health. Nursing Standart 16(23): 47-55.